

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning i
yrkesämnet djur vid Vreta utbildningscentrum
i Linköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning i yrkesämnena ellära och djur. Syftet är att undersöka och bedöma om eleverna på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande.

Den övergripande frågeställningen, med underliggande bedömningsområden, är:

I vilken utsträckning utformas undervisningen i yrkesämnet för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande?

- *Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av yrkeskunnande?*
- *Hur väl bidrar undervisningens genomförande till utveckling av yrkeskunnande?*

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen.

Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, Skolverkets allmänna råd, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. I framtagande av kvalitetskriterier har Skolinspektionen i denna granskning också inhämtat synpunkter från branschrepresentanter. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande.

Granskningen genomförs i 26 slumpvis utvalda skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som offentliga huvudmän. På 13 av dessa skolor granskas undervisningen i ämnet ellära på el- och energiprogrammet och på 13 skolor granskas undervisningen i ämnet djur på naturbruksprogrammet. Vreta utbildningscentrum, med Region Östergötland som huvudman, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Vreta utbildningscentrum den 15 maj 2019. Besöket genomfördes av Olivia Öberg och Johan Juffermans. Intervjuer med elever i årskurs 2, undervisande lärare, och rektor har genomförts, samt en lektionsobservation.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Ämnet djur ska tillsammans med andra ämnen på programmet bidra till utbildningens mål och till elevernas utveckling av yrkeskunnande. Bedömningen av hur väl arbetsuppgifterna bidrar till utveckling av yrkeskunnande tar i denna granskning sin utgångspunkt både i yrkesspecifika kunskaper och mer generella kunskaper och färdigheter, s.k. nyckelkvalifikationer.¹ En bedömning görs även av hur undervisningens genomförande bidrar till yrkeskunnande.

Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av specifika yrkeskunskaper?

Skolinspektionen bedömer att arbetsuppgifterna delvis ger eleverna möjligheter att utveckla specifika yrkeskunskaper.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att arbetsuppgifterna är utformade utifrån ämnets syfte och att de genomförs på ett verklighetsnära sätt där eleverna ges möjligheter till praktisk träning och utveckling av förståelse. Genom arbetsuppgifterna använder eleverna relevanta redskap och verktyg samt ges möjligheter att utveckla ett yrkesspråk. Etik och säkerhet samt lagar och bestämmelser som rör djurhållning omfattas av arbetsuppgifterna. Samtidigt visar granskningen att elever som går djurinriktningen har begränsade möjligheter att praktiskt få sköta och hantera olika djurslag inom naturbruket.

Arbetsuppgifterna utgår från skötsel och hantering av djur och anläggningar
Granskningen visar att eleverna ges möjligheter att sköta och hantera djur och att arbetsuppgifterna tar sin utgångspunkt i det praktiska arbetet. Av elev- och lärarintervjuer framgår att tillgången till djur och anläggningar ger eleverna möjlighet att bygga erfarenhet i undervisningen, till exempel genom att ansvara för den dagliga skötseln av djuren tillsammans med instruktörer och lärare. Intervjuerna med lärarna visar att fokus i arbetsuppgifterna ligger i att eleverna tränar upp ett "djuröga" för att eleverna ska kunna arbeta med bland annat utfodring, gödselhantering, anläggnings-skötsel samt i arbetet kunna avgöra djurens välmående. Av lärar- och rektorsintervjuer, samt rundvandring, framgår att det på skolan finns ett kostall för ca 100 mjölkkor, ett häststall, ett ridhus samt en hundgård. Skolan har även ett samarbete med fyra grisgårdar. Eleverna som går inriktning lantbruk arbetar praktiskt med olika djur såsom kor, hundar och grisar, medan eleverna som går inriktning djur arbetar enbart med hästar.

Granskningen visar vidare att eleverna ges möjlighet att befästa kunskaper och utveckla förmågan att sköta och hantera djur genom det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Både lärare och rektorn beskriver att syftet med APL är att eleverna ska kunna repetera och ges

¹ Skolverket (2011). *Bedömning i yrkesämnen - dilemman och möjligheter*. Stockholm: Fritzes.

”mängdträning” i det som de lär sig på skolan. Lärarintervjuer och dokumentation visar att 75 procent av tiden för APL är utlagd i kurserna djurhållning och djuren i naturbruket för elever som går inriktning lantbruk. För de elever som går inriktning djur är 75 procent taget från endast kursen djuren i naturbruket. Dokumentationen visar att det finns tydliga instruktioner till såväl elever och handledare i vad eleverna ska träna på under APL. Därtill beskriver lärarna att teoretiska moment som eleverna genomför i den skolförlagda undervisningen knyts an till APL.

Arbetsuppgifterna för elever som går djurinriktning är inriktade mot häst

Granskningen visar att eleverna som går inriktning djur, inom kurserna djurhållning och djuren i naturbruket, endast har arbetsuppgifter inriktade mot häst. Av elev- lärar- och rektorsintervjuer framgår att arbetsuppgifter som innebär träning av att praktiskt sköta och hantera djur omfattar enbart häst, och inga andra djurslag. Lärarintervjun och dokumentation visar att arbetsuppgifter som omfattar andra djurslag inom naturbruket, såsom kor och får, är uteslutande teoretiska och behandlar exempelvis stallklimat. Både lärare och rektorer förklarar detta med att eleverna behöver tillbringa mycket tid med hästar för att bli yrkeskunniga. De tillägger även att de elever som vill arbeta med andra djurslag har möjlighet att byta inriktning till lantbruk. Dock framgår det av elevintervjun att det finns ett intresse hos elever att stanna kvar på djurinriktningen, men ändå få möjlighet att sköta andra djur. Eleverna upplever sig därtill ha begränsade möjligheter att göra sin APL där de får sköta andra djur än hästar. Exempelvis har elever föreslagit att göra sin APL på en bondgård med andra djur, men har avråts från detta.

Etisk och säker hantering av djuren, samt lagar och bestämmelser, ingår i arbetsuppgifterna

Granskningen visar att när eleverna sköter och hanterar djuren, ges de även möjlighet att träna att arbeta på ett etiskt och säkert sätt utifrån djurens behov. Av elev- och lärarintervjuer framgår att undervisning rörande etik och säkerhet till stora delar utgår från det praktiska arbetet. Till exempel ges eleverna möjligheter att arbeta med positiv förstärkning för att belöna djuren för rätt beteenden. Det framgår även av elev- och lärarintervjuer att lagar och bestämmelser integreras i arbetsuppgifterna. Ett exempel på detta är att eleverna får lära sig om vilka krav som finns på hur en box ska se ut, och får i uppgiften även göra en skyddsron för att kontrollera att skolans boxar följer dessa krav.

Eleverna använder relevanta redskap och verktyg

Granskningen visar även att eleverna använder och får lära sig att hantera olika relevanta redskap och verktyg. Av lärar- och rektorsintervjuer, samt inkommen dokumentation, framgår att närheten till stallet gör det möjligt för eleverna att dagligen använda redskap och verktyg, som exempel när de mockar, sopar, rengör boxar, strör och rengör stallgång och utrymmen. Eleverna får även möjlighet att köra olika maskiner. Av elevintervjun framgår att de använder relevant utrustning för deras säkerhet, till exempel genom att ha lämpliga arbetskläder eller redskap för att arbeta ergonomiskt. Enligt rektorn finns även teknisk utrustning för elever på lantbruksinriktningen som exempelvis gör det möjligt att se hur mycket korna har ätit, och skolan planerar även på att bygga ny ladugård där de får in nya tekniska arbetsmoment, som exempelvis hantering av robotar.

Eleverna ges möjlighet att utveckla yrkesspråk

Av elev- och lärarintervjuer framgår att arbetsuppgifterna utformas för att stödja begreppsutveckling liksom språkanvändningen inom ämnet. Eleverna ges möjligheter att lära sig begrepp för alltifrån olika djurslag utifrån om det är ett ungt eller ett vuxet djur, till termer relaterade till fårvård. De lär sig även namn på olika fodersorter. Lärarna uppger vidare att de är noga med att eleverna ska använda rätt begrepp när de förklarar vad de gör i den dagliga skötseln av djuren. De beskriver även att eleverna ges arbetsuppgifter där de mer strukturerat tränar på språkanvändning, till exempel gör de visitering med hästar på djurinriktningen där eleverna ska förklara för lärarna vad de gör.

Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av generella kunskaper och färdigheter av betydelse för yrkeskunnande?

Skolinspektionen bedömer att arbetsuppgifterna i hög utsträckning utformas så att eleverna får möjligheter att utveckla generella kunskaper och färdigheter av betydelse för yrkeskunnande.

Skolinspektionens samlade motivering till bedömningen är att arbetsuppgifterna i ämnet djur på flera olika sätt stödjer elevernas möjligheter att utveckla självständighet, initiativkraft, förmåga att planera, organisera och lösa problem. Utveckling av kommunikations- och samarbetsförmåga understöds också av arbetsuppgifterna. Dessa förmågor betonas också i naturbruksprogrammets examensmål.²

Genom arbetsuppgifterna ges eleverna möjlighet att utveckla självständighet

Av elev- och lärarintervjuer framgår att eleverna får möjligheter att successivt under utbildningens gång bli alltmer självständiga. Från att lärarna ger mycket instruktioner och hela tiden finns tillgängliga för eleverna, till att eleverna kan utföra arbetsuppgifter självständigt. Det framgår av lärarintervjun att arbetsuppgifter utformas för att eleverna ska lära sig att arbeta självständigt genom att tänka till om vad de ska göra själva. Till exempel genom att lärarna ställer frågor eller ger öppna uppgifter till eleverna, som eleverna ska lösa självständigt. Det framgår även av elevintervjun att eleverna får pröva att utföra uppgifter på egen hand, till exempel köra en viss maskin själv, för att sedan få direkt återkoppling från läraren.

Eleverna ges träning i att planera, organisera och lösa problem

Granskningen visar också att arbetsuppgifterna tränar eleverna att planera och organisera. Av lärarintervjun framgår att eleverna är med och ansvarar för den dagliga hanteringen av djuren och tillhörande anläggningar. Till exempel genom att läraren och eleverna tillsammans går igenom dagens skötselhantering, samt utvärderar i slutet vad de har hunnit med och inte. Eleverna ges då också möjlighet att själva komma med förbättringsförslag. Lärarintervjun visar även att eleverna tränas i problemlösning genom att läraren utformar scenarion som eleverna ska lösa, till exempel vad de behöver göra om en häst rymmer.

² Skolverket (2011). *Gymnasieskolan 2011*. Stockholm: Fritzes.

Arbetsuppgifterna understöder kommunikations- och samarbetsförmåga

Av elev- och lärarintervjuer framgår att arbetsuppgifterna stödjer eleverna i utvecklingen av kommunikations- och samarbetsförmåga. Till exempel samarbetar eleverna vid den dagliga skötseln av djuren för att se till att alla rutiner följs. Det framgår vidare av elev- och lärarintervjuer, samt av observerad lektionsobservation, att eleverna tränar på att kommunicera genom att redogöra för det praktiska arbetet, samt genom grupp-redovisningar. Som exempel lyfter eleverna att de kan ges i uppgift att välja vilken halm de ska använda, varpå de muntligt ska motivera sitt val för läraren.

Hur väl bidrar undervisningens genomförande till utvecklingen av yrkeskunnande?

Skolinspektionen bedömer att undervisningens genomförande i hög utsträckning bidrar till elevernas yrkeskunnande.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen i ämnet djur genomförs med en variation av olika arbetsuppgifter och arbetssätt. Elevernas teoretiska kunskaper byggs på och fördjupas genom praktiska moment och praktiska förmågor utvecklas genom teoretiska perspektiv. Granskningen visar att undervisningen är strukturerad samt att eleverna ges såväl utmaningar som stöd i undervisningen, som också utformas så att eleverna görs delaktiga.

Undervisningen är varierad och strukturerad

Granskningen visar att det finns en variation i undervisningen och att såväl arbetsuppgifter som arbetssätt varierar. Lärarna uppger att de har som fördel att kunna gestalta arbetsuppgifter i det praktiska, såsom att gå ut och känna på djuren efter en genomgång. Av elev- och lärarintervjun, samt inskickad dokumentation, framgår vidare att teori och praktik länkas samman och att eleverna ges möjligheter till reflektion utifrån öppna frågor. Till exempel får eleverna studera djurskyddslagen, kontrollera hur skolans stall följer lagen och därefter ha en gemensam efterföljande diskussion kring resultaten. Undervisningen genomförs, enligt det som framkommit i granskningen, med ett aktivt lärarstöd där syfte och tillvägagångssätt tydliggörs för eleverna. Eleverna ges även stöd i arbetet, till exempel genom att arbetsuppgifter och rutiner finns tydliggjorda på tavlor.

Eleverna ges i undervisningen utmaningar och stöd utifrån sina behov

Det framgår av lärarintervjun att lärarna anpassar undervisningen och ger stöd till eleverna, till exempel genom att utforma uppgifter med tydliga ramar där de presenterar innehåll på olika sätt, exempelvis genom att föreläsa teoretiskt eller visa praktiskt. Av rektors- och lärarintervjun framgår att elevernas möjligheter till stöd och utmaning sker genom att eleverna får pröva att ta större ansvar, eller att eleverna får hantera olika individer. Ett exempel från djurinriktningen är att de kan få ta hand om en svårare respektive lättare hästar. Ett annat exempel från lantbruksinriktningen är att eleverna själva får välja ett visst redskap eller utrustning och sedan motivera sitt val för läraren. Även inskickad dokumentation visar exempel på fördjupande uppgifter som gör det möjligt för eleverna att utmana sig i arbetet.

Eleverna görs delaktiga i undervisningen

Det framgår av elev- och lärarintervjuer att undervisningen utformas så att eleverna ges både stöd och utrymme för reflektion. I det praktiska arbetet ställer lärarna återkommande frågor till eleverna om arbetet, och eleverna ges även möjlighet att reflektera i mer organiserad form i grupp. Både elev- och lärarintervjuer visar att eleverna har möjlighet att påverka undervisningen genom att lärarna har fortlöpande dialog med eleverna. Till exempel kan lärare ta hjälp av eleverna för att utvärdera varför många blev underkända på ett visst prov, och diskutera vad både eleverna och läraren kunde ha gjort annorlunda för att uppnå ett bättre resultat. Av intervjuerna framgår även att alla elever gör en kursutvärdering i slutet av varje kurs.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- **Rektorn behöver se till att arbetsuppgifterna utformas så att alla elever oavsett inriktning ges möjligheter att utveckla förmåga att sköta och hantera flera olika djurslag.**

Skolinspektionens granskning visar att arbetsuppgifterna och undervisningens genomförande bidrar till att utveckla ett gott yrkeskunnande hos eleverna som går inriktning lantbruk eller djur. Dock visar granskningen även att undervisningen bör utvecklas för att möjliggöra en bredare kunskapsbas avseende flera djurslag inom naturbruket, hos de elever som läser inriktning djur.

Granskningen visar att möjligheten för eleverna inom djurinriktningen att praktiskt få sköta och hantera olika djurslag inom naturbruket är begränsade. Det framgår av lärarintervjun att eleverna som går djurinriktningen, med programfördjupning för hästskötare, får teori om andra djurslag men endast får träna på att praktiskt hantera häst, och inga andra djur inom kurserna djurhållning och djuren i naturbruket. Av elev- lärar- och rektorintervjuer framgår även att eleverna på djurinriktningen endast är på APL-platser med hästar. Rektorer uppger att elever som är intresserade av att hantera andra djurslag kan byta inriktning till lantbruk där de sköter fler djur inom naturbruket. Det framgår dock av elevintervjun att det finns elever som vill gå inriktning djur men som vill ha möjlighet att hantera andra djurslag. Exempel ges även på att elever avråtts från att göra APL på gårdar med andra djur än häst.

I ämnesplanen framgår att ämnet djur behandlar skötsel av djur och anläggningar. Exempel på djur som behandlas i ämnet är djur för livsmedelsproduktion och landskapsvård samt hästar. Eleverna ska genom praktiska övningar i undervisningen ges möjlighet att utveckla förmågan att hantera och sköta djur och anläggningar samt teknisk utrustning. I kursplanen för djurhållning anges bland annat att undervisningen ska

omfatta *olika* djurgrupper och deras beteende i samband med tillsyn och skötsel. I kursplanen för djuren i naturbruket framgår att undervisningen bland annat ska behandla djurslag inom naturbruket och deras betydelse. I det centrala innehållet framgår också att arbetsuppgifter bland annat ska omfatta hantering av naturbrukets djur, utfodring och foderhantering med adekvat utrustning.

För att eleverna som går djurinriktningen ska få den bredd avseende skötsel och hantering av djur som ämnets syfte och kursplanerna för ovanstående kurser beskriver, rekommenderar Skolinspektionen att eleverna får träna på skötsel och hantering av olika, i naturbruket förekommande, djurslag. Liksom de anläggningar och den utrustning som förknippas med dessa. Granskningen visar att det finns goda förutsättningar för sådan undervisning på skolan då lantbruksinriktningen har undervisning som innebär arbete med olika djurslag. Den robotteknik för fodring som eleverna på lantbruksinriktningen kan komma att få hantera är även kunskap som eleverna på djurinriktningen med fördel kan ta del av.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 10 januari redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2018:7901) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Johan Juffermans deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Lars Thornberg

Beslutsfattare
Signerat av: Lars Thornberg

X Olivia Öberg

Föredragande
Signerat av: Olivia Öberg

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-i-yrkesamnena-ellara-och-djur/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Vreta utbildningscentrum är en gymnasieskola i Vreta med Region Östergötland som huvudman. Skolan har cirka 400 elever, varav cirka 290 går på naturbruksprogrammet. Inriktningarna på programmet är djur och lantbruk.

Eleverna läser kurserna djurhållning och djuren i naturbruket, och har profilfördjupningar inom häst på djurinriktningen samt djurskötare och lantbruk på lantbruksinriktningen. Tre lärare undervisar i djurkurser på lantbruksinriktningen, tre på djurinriktningen. APL är fördelad så att 75 procent är taget från kurserna djurhållning och djuren i naturbruket för elever på lantbruksinriktningen, och 75 procent från djuren i naturbruket för elever på djurinriktningen.

Rektor leder arbetet på skolan och två enhetschefer ansvarar för respektive inriktning.

Bilaga 2: Författningsstöd för tematisk kvalitetsgranskning av Undervisning i yrkesämnena ellära och djur

Ett antal bestämmelser i skollagens kapitel 3 får ny lydelse fr.o.m. 2019-07-01 och det framgår av kursivering efter paragrafen vilka bestämmelser detta gäller.

Skollag (2010:800)

3 kapitlet

Information om barnets och elevens utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Ovanstående upphör att gälla 2019-07-01 då paragrafen får ny beteckning, 3 kap. 2 §. Lydelsen är i stort densamma men i första meningen förtydligas att "Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans..."

Stöd i form av extra anpassningar

5 a § Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 8 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Ovanstående upphör att gälla 2019-07-01 då paragrafen får ny beteckning, 3 kap. 5 §. Lydelsen blir i stort sett densamma med ett tillägg i första meningen; "Om det inom

ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd...". Paragrafen får även ett nytt fjärde stycke med lydelsen; "Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet."

15 kapitlet

Utbildningens syfte

3 § Utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.

Gymnasieförordning (2010:2039)

1 kapitlet

Lokala programråd

8 § För yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter

En likvärdig utbildning

I detta avsnitt står bland annat att:

"Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt."

Gymnasieskolans uppdrag

I detta avsnitt står bland annat att:

"Genom studierna ska eleverna stärka grunden för det livslånga lärandet. Förändringar i arbetslivet, digitaliseringen och den tekniska utvecklingen, internationaliseringen samt miljöfrågornas komplexitet ställer nya krav på människors kunskaper och sätt att arbeta. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta idéer i

handling och att lösa problem. Alla elever ska få utveckla sin förmåga att ta initiativ och ansvar och att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar *entreprenörskap, företagande och innovationstänkande* vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning.”

Kunskaper och lärande

I detta avsnitt står bland annat att:

”Elevernas kunskapsutveckling är beroende av om de får möjlighet att se samband. Skolan ska ge eleverna möjligheter att få överblick och sammanhang. Eleverna ska få möjlighet att reflektera över sina erfarenheter och tillämpa sina kunskaper.”

Varje skolas utveckling

I detta avsnitt står bland annat att:

”(...) Skolan ska eftersträva ett bra samarbete med arbetslivet, vilket är viktigt för all utbildning inom gymnasieskolan men av avgörande betydelse för yrkesutbildningens kvalitet.”

”(...)Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas och att resultaten följs upp och utvärderas samt att olika metoder prövas, utvecklas och utvärderas.”

Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

*Under rubriken **Mål** anges bland annat att;*

”Det är skolans ansvar att varje elev

- på ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har uppnått en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet,”

”Det är även skolans ansvar att varje elev som har slutfört ett nationellt program (...)

- tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieväg och kan använda dessa kunskaper för vidare studier och i samhällsliv, arbetsliv och vardagsliv,
- kan använda sina kunskaper som redskap för att
 - formulera, analysera och pröva antaganden och lösa problem,
 - reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära,
 - kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden, och
 - lösa praktiska problem och arbetsuppgifter,
- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,
- har kunskaper om samhälls- och arbetsliv"

*Under rubriken **Riktlinjer** anges bland annat att:*

"Alla som arbetar i skolan ska

- ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt,
- uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd,"

"Läraren ska

- i undervisningen skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- stimulera, handleda och stödja eleven och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever i svårigheter,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen
- i undervisningen utnyttja de kunskaper och erfarenheter av arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och

- organisera och genomföra arbetet så att eleven
 - utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga
 - får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling,
 - får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.”

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

*Under rubriken **Riktlinjer** anges bland annat att:*

”Läraren ska

- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

*Under rubriken **Mål** anges bland annat att:*

”Skolans mål är att varje elev

- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.”

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

I detta avsnitt formuleras att rektorn inom givna ramar har ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven,

Ämnet Djur

Förordning (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program,

1 § För gymnasieskolans nationella program ska de examensmål gälla som framgår av bilagan till denna förordning. Dessa mål gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan.

*I bilagan till ovan nämnda förordning återfinns bl.a. examensmål för **Naturbruksprogrammet (NB)**.*

I examensmålen för programmet anges bland annat att:

”För att utveckla naturbrukets olika verksamheter krävs innovativt tänkande, entreprenörskap och företagsamhet. Utbildningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla dessa förmågor.”

”Stora delar av yrkesområdet regleras i lagar och andra författningar. Utbildningen ska därför ge eleverna kunskaper om dessa bestämmelser.”

”Med utgångspunkt i praktiskt arbete inom naturbruk ska utbildningen utveckla elevernas förmåga att ta initiativ och lösa problem på ett ansvarsfullt sätt. Eleverna ska kunna planera och genomföra arbetsuppgifter samt bedöma arbetsresultat utifrån kvalitet, effektivitet och miljötanande. Utbildningen ska också bidra till att utveckla elevernas förmåga att använda digital teknik som förekommer inom för utbildningen relevanta yrkesområden. Under utbildningen ska eleverna utveckla praktiska färdigheter som kopplas till förståelse och reflektion. Utbildningen ska ge eleverna möjlighet att ta ställning i etiska frågor och kunna omsätta sina ställningstaganden i praktisk handling.”

”Naturbrukets olika yrkesområden ställer krav på kommunikation och samverkan med andra i olika sammanhang. Därför ska utbildningen bidra till elevernas kommunikations- och samarbetsförmåga. Genom att arbeta med språket i alla ämnen utvecklar eleverna sin förmåga att argumentera och uttrycka ståndpunkter samt att söka, sörja och bearbeta information.”